TÖRÖKSZENTMIKLÓS ÉS VIDÉKE

I. évfolyam, 4. szám | 1990 NOVEMBER | Ára: 15,50

FÜGGETLEN KÖZÉLETI LAP

„Itt mi otthon voltunk”

Tsz-iroda vagy gazdakör?

Riportunk a 6. oldalon.

Nyolcosztályos gimnázium Törökszentmiklóson?

Interjú az igazgatóval.

(4. oldal)

ELHALASZTOTT HATALOMÁTVÉTEL

A sajtó, a pártok, de valószínűleg az állampolgárok túlnyomó többsége is a helyhatósági választások végeredményétől várta a rendszerváltás megvalósulását helyi szinten a mindennapi életben is érzékelhető módon.

Kevesen lehettek, akik eddigi pozícióik megtartásáért aggódva ellendrukkerek voltak. Olyanok viszont már szép számmal akadtak, akik szkepticizmussal, lemondóan legyintve mondták ki: úgy sem fog változni semmi. E Cassandráknak szerencsére túlnyomórészt csalódniuk kellett saját jóslataikban.

Kevesen mentek el választani. Ha a napi munkában is csak ilyen kevesen hajlandók tenni az új rendszerért, akkor az amúgy is közelről fenyegető csődre nem kell sokat várnunk.

Nem akarásnak nyögés a vége. Az államadósságból kb. 150.000 forintnyi jut mindenkire, a csecsemőtől a nyugdíjasokig. Ez egy négy tagú család esetén már 600.000 forint. Ennek csak a kamata 20 százalékkal számolva évi 120.000 forint, azaz havi tízezer forint. Személyenként 2500 forint havonta a nyugdíjasnak meg a bölcsődésnek is. Higgye el az olvasó, ezt senki nem fogja helyette megfizetni! Ellenvetni lehet, hogy nem mi csináltuk személy szerint, hanem a bukott pártállam. És mit tett kedves olvasó a pártállam megbuktatásáért? Abban az időben 99,7 százalékban támogatta az akkori választásokon a fennálló hatalmat. Akkor elment szavazni! Akkor most ne tegyen úgy, mintha semmi köze nem lenne ehhez az adóssághoz! Az akkori szavazatával tette ezt magáévá. Tisztelet a kivételnek.

Városunkban, hasonlóan a többi városhoz, sikertelen volt a részvételenség miatt az első forduló. A szavazóknak csak 29,3 százaléka ment el most, először 42 év után választani az igen sok fajta pártállású, nézetű jelölt közül. Feleannyi, mint a tavaszi parlamenti választásokon. A többieket hidegen hagyta lakóhelye sorsa. Persze most szabad nem elmenni. Állampolgári joga mindenkinek. Pedig most lehetett beleszólni a helyi ügyekbe ténylegesen. Később már nem tud beleszólni, csak a most megválasztott képviselő. Ilyen a demokrácia.

Törökszentmiklóson egyetlen egy körzetben volt érvényes az első forduló a tizennégyből. Ott **Buzás Sándort**, az MSZP képviselőjét választották meg. A második fordulóban a választópolgárok 28,68 százaléka ment el az urnákhoz. Ez csak 0,7 százalékos csökkenés. Ez a majd 30 százalék akar valamit tenni, úgy látszik. Ám ez nem a többség.

A többségnek jó úgy, ahogy eddig volt, csak nem veszi észre, hogy úgy nem mehet tovább.

Városunkban október 14-én egy kivétellel minden körzetben megválasztottuk a képviselő-testület tagjait. (A 9-es választókörzetben döntetlen eredmény született két jelölt között.)

Október 26-án 16 órára gyülekeztek a megválasztott képviselő-testület tagjai és az érdeklődők a polgármester-választásra a művelődési központ pódiumtermében. Az ülést nyilvánosnak hirdették, sokan meghívót kaptak, meg is telt a terem érdeklődőkkel. Három jelölt volt. **Kolozsi József** független képviselő 3, **Mészáros János**, az MDF jelöltje 4 szavazatot kapott, **Szegő János** a Kisgzadapárt jelöltje 7-et.

(Folytatás a 3. oldalon)

Tejben-vajban (be)fürödtünk

ADALÉKOK A TEJFELVÁSÁRLÁSHOZ A 7. OLDALON

TÜKREINK

TÜKREINK

Tudnunk kell, hogy a tükör nem hibás. Még akkor sem, ha elárulja az embert. A tükör csak azt mutatja, ami előtte van, de nem hív, nem küld és nem takar el senkit és semmit.

Tükröt jelent a kimondott szó, egy odavetett pillantás, a tépett lapra firkantott levél, az öltöny és a farmerdzseki, a tétován megtett lépés. De ugyanígy az ember tükre a bevásárlószatyor, a nyugati autó és a hajtókába tűzött pártjelvény.

Nem hazudnak, s mégis mintha nem szeretnénk tükreinket. Van, akit csak csillogása érdekel, van, aki csak a cirádás keretre figyel fel, s van, aki a foncsorozást hibáztatja vagy a vakfoltokat keresi, ha tükrében nem azt a képet látja magáról, amit látni szeretne. Rosszabb persze az, ha valaki - a tükörbe nézve - nem veszi tudomásul, hogy mit mutat a tükör, s másnak látja önmagát, mint ami valójában.

Mondják persze, hogy hazudnak a tükrök, hisz ami jobbnak látszik, az valójában bal, s ami balnak, az a jobb. Mintha az ember saját árnyképének útjában vetítővászon lenne, s az ember a vetítővászon mögül szemlélné önmagát; a tükör megadja azt az esélyt, hogy egyszerre láthasd magad a saját szemeddel s mások tekintetével.

Az ember önmagának is tükörképe: "jobbja" a "baljának" - van egy jobbik fele (s tán egy másik énje). Jobb keze tükörképe pont olyan, mint az eredeti bal, s annak tükörképe, mint az igazi jobb, s az igazi jobbik én minősíti a "balabbikat", s tévelygéseiben - az ember - akaratlanmul is igazát mutatja. Ha csak az egyiket valljuk, félemberek vagyunk - hisz igazi kesztyűinket sem cserélhetjük kedvünkre jobb és bal kezünkön.

Mostanában tudat-tükrünk felei nem ugyanazt a képet mutatják, s gondolkozhatunk, hogy melyik is az igazi. Szabad országban félni mindenképpen értelmetlen, bár ezt még írhatjuk a "régi beidegződések" számlájára.

Hozzászoktunk, hogy az "elvtársak" "hivatalosan" jó elvtársak voltak ("hűek népünkhöz és pártunkhoz"), igaz, "magánemberként" kicsit loptak is, csaltak is, amiért a "hivatalos szervek" "magánemberként" megértették őket, "hivatalosan" azonban nyolc napon innen gyógyuló "ejnye-bejnyében" részesítették őket, ami a "leghivatalosabban" némi felfelé bukásban nyilvánult meg (hisz népünk, pártunk, kormányunk és országunk "tekintélye" forgott kockán). S a gyakorlat ma sem idegen. Ma már miniszter teheti, hogy "magánemberként" kirekeszti a liberálisokat a "nemzetből" (s ekkor még szó sem esett a kisebbségekről vagy a szocialistákról), szóval azokat, akiket "hivatalosan" képviselnie kell (mert ez a feladata, és nem szándék kérdése). Valószínű, hogy az ő tükre - ha belenézne - több embert mutat/na. Kettőt biztosan - egy "hivatalosat" és egy "magánt". En egyébként sem tudom, hogy annak, akinek külön van "hivatalos" és külön "magánvéleménye", egyáltalán mi a véleménye, s biztos, hogy van? Nem szeretném, ha félremagyarázná bárki is: természetes, hogy az otthon nem szószék, s a hivatalban ne éljünk családi életet - más a közélet, és más a magánélet. De egy miniszter sem mehet el úgy a nudistatelepre, hogy ne lássák a minisztert is meztelenségében. S ha ne adj isten, túl sokat talál inni, akkor bizony a miniszter is be fog rúgni, nemcsak a magánember. (Bár elképzelhető, hogy egyeseknek kettő helyett is fáj az az egy fejük.) S a támolyogva hazaszédelgő "egyesre" nem azt fogják mondani, hogy "nicsak a magánember". Divattá fajul - hovatovább - a magánemberesedés: volt "hivatalos" emberek tucatjai jelentik ki csapatostól, hogy "magánemberek", bár "hivatalosan" ők ezt a "független" kifejezéssel definiálják. Nem először kevernek össze fogalmakat, s nem először járatnak le tisztességet; hiszen ők csak "párt-atlanok" és nem "pártatlanok".

Apropó: Lehet-e ma - egyáltalán - bárki is "pártatlan"? A kérdés költői, de azért válaszolok, hátha "efféle függetlenek" is olvassák soraimat. Talán csak az lehet pártatlan, aki a Mount-Everest lejtőjén egy hermetikusan lezárt üvegbúrában él, és fotoszintézis útján nyeri a táplálékot. Ma ugyanis Magyarországon nem tud ember olyan véleményt mondani, hogy az ne egyezzen valamely párt vagy frakció, szekció stb. álláspontjával. S elsősorban nem azért, mert "tényleg-valóban-annyira-olyan-nagyon" rosszul megy, hanem mert annyiféle szervezet van, hogy a telefonkönyvet ellensúlynak lehetne használni gémeskútra - már ha mindegyiknek lenne (telefonja). Egyébként csak ez az egyetlen pozitívuma a távközlési hálózat afrikai dzsungeltörzseket is alulmúló állapotának. Nos, mintha ezek a függetlenek sugallnák, hogy a "véleménytelenség" az ideális "függetlenség". Mert a független rendszerint vehemens tiltakozásba kezd (és azonnal megváltoztatja a véleményét), ha valamelyik párt-állásfoglalással kellene közösséget vállalnia.

Így lett mítosz a függetlenség, összekeverve az önazonosítás képtelenségét az el nem kötelezettséggel; a véleményalkotás "én"-abszolutizálásához való ragaszkodást a gyávasággal.

S hogy honnan a gyávaságunk, s honnan a tudathasadásunk? Jelenünk megváltozott, igaz - s lassan a múltunk is -, de reflexeink, beidegződéseink még jórészt a régiek.

Ma még túl könnyű hazudni, s túlságosan is megértők vagyunk a hazudozással szemben. Így vált - annakidején - külön népgazdasági ággá a lopás ("Hisz mindenki lop"), s így ma ("hisz mindenki hazudik") a primitív mellébeszélés, a demagógia. Pokolbéli állapot, hogy "ő tudja, hogy én tudom azt, hogy ő hazudik, s én tudom, hogy ő tudja azt, hogy én tudom" - mintha mi sem lenne természetesebb. Mosolygunk egymásra - s egymásnak is tükrei vagyunk.

Áruló tükrök szavaink, be nem kötött cipőfűzőink, a szétszórt szemét áz utcán, a könyv, amit olvasunk - s fel nem adott, meg nem írt, de négyszemközt továbbadott névtelen leveleink. Mintha minden tükör csak torzképet mutatna. A tükrök jók, s végképp nem tehetnek a látványról, amit mutatnak. Igaz, tükreinket elzárhatjuk, összetörhetjük, de tükrök nélkül tetszhetünk-e - akár önmagunknak is.

Kakuk Imre

Törökszentmiklós polgármestere Szegő János

November 9-én délután 16 órakor kezdődött a második fordulója a polgármester-választásnak városunkban, a művelődési központ pódiumtermében ismét nagy érdeklődés mellett. Két jelöltet javasoltak a megválasztott képviselők. Szegő Jánost, a 604-es Ipari Szakmunkásképző és Szakközépiskola tanárát, szaktanácsadót, a Kisgazdapárt listavezetőjét, és Elekes Istvánt, a Költségvetési Üzem vezetőjét.

A szavazás eredménye: **Elekes István** 8 szavazat, **Szegő János** 16 szavazat.

A polgármesteri fizetést a mindenkori miniszteri fizetés 76,5 százalékában állapította meg a képviselő-testület, 20 igen, 3 nem és 3 tartózkodás mellett. Ez jelenleg 49.800 forint.

Szegő János megköszönte minden képviselőtársának, hogy ezúttal eredményes volt a választás. Ezzel a rendszerváltás lezárult, állapította meg. Köszöni a város lakosságának a rendszerváltásban való közreműködést.

A város polgármestere még az első választáson, amikor programját ismerteti. (Fotó: Árvai)

Szegő János 1948. január 12-én született Törökszentmiklóson, a Földvárhalom V. dülő 27-ben. 18 éves koráig tanyán nőtt fel. Tiszatenyőn járt általános iskolába. A gimnáziumot helyben végezte el. Ezután Szolnokon a 605-ös sz. Ipari Szakmunkásképzőben elektroműszerész szakmát szerzett. A híradásipari szakközépiskolát már Törökszentmiklóson végezte el levelezőn. Ezután szintén levelezőn elvégezte a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolát, majd ugyanitt szerzett műszaki tanári képesítést.

A helyi FMV-nél kezdett dolgozni, majd egy tv-javító szerviz után került jelenlegi munkahelyére. 1971 óta a 604-es Ipari Szakmunkásképzőben előbb gyakorlati oktató, majd műszaki tanár. 1984 óta szakfelügyelő, majd szaktanácsadó Szolnok, Békés és Bács-Kiskun megyében. November 10-étől városunk polgármestere. A Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt tagja.

Bemutatkozásakor kijelentette: szolgálni fogja a város lakosságát. Leglényegesebb céljának azt tekinti, hogy a következő 3-5 évben ne romoljon a város helyzete. Első dolga a jelenlegi helyzet felmérése. A feladatok ebből következnek. Ezek rangsorolása a legfontosabb. A közügyeket a város nyilvánossága előtt megvitatva szolgálni kívánja a várost, az itt élő emberek javát.

T.A.

Dalok, versek, népi játékok az idősek ajkáról

Harmadik alkalommal újra nyugdíjas Ki mit tud?

Száznál is több idős ember népesítette be ismét a törökszentmiklósi Művelődési Központot október 29-én, hétfőn. Harmadik alkalommal találkoztak a megyei nyugdíjas Ki mit tud?-on, ahol negyven produkciót nézhetett végig a zsűri és természetesen az érdeklődő közönség.

A rendezvény szervezője és kitalálója a művelődési központ igazgatója, Sülye Károlyné, akitől azt kérdeztük, hogy *mik voltak a legnépszerűbb kategóriák.*

- A legnépszerűbb kategória most is a vers volt, de a csoportos éneklő körök is szép számmal jelentkeztek. Új kategóriaként hirdettük meg a népi hagyományok feleleventését. Kilenc csoport nevezett be, amiből hetet láthattak a megyei találkozón.

- *Milyen népi hagyományok keltek életre a produkciókban?*

- A szomszédolás, kukoricafosztás, este a fonóban, pásztorbál, betlehemes játékok és összemesélés. Úgynevezett népi gyűjtések feleleventése is lehetett nevezni, amiből különösen a Kóka Rozália gyűjtéséből készült Ádám és Éva című összeállítás tetszett nekem. Kiss Béla Tiszavárkonyból érkezett, ő a nagymamájától tanult Kánai menyegzőt énekelte el.

- *Területi döntők előzték meg a megyeit. Hány érdeklődő volt?*

- Körülbelül kétszázan jelentkeztek, de ebből csak negyven műsorszám vehetett részt a megyei döntőn.

- *Mikor született meg a gondolat, hogy megrendezzék a nyugdíjasok Ki mit tud?-ját?*

- Nagyon régen foglalkozom nyugdíjas közösségekkel.

A művelődési központ vezetése előtt közművelődési felügyelő voltam. A város nyugdíjas klubjaival szoros kapcsolatot tartottam, akkor is voltak már megyei nyugdíjas klubtalálkozók. Egyik alkalommal a Népművelők Egyesületének vándorgyűlésén Veszprémben hallottam, hogy 2-3 megyében rendeznek nyugdíjas Ki mit tud?-ot. Akkor kezdeményeztem a megyei művelődési központ felé, hogy legyen ilyen Szolnok megyében is. Törökszentmiklós vállalja a rendezését, szervezését. Így került ez a találkozó Törökszentmiklósra három évvel ezelőtt.

- *Kik támogatják a már hagyományosnak tekinthető rendezvényt?*

- A törökszentmiklósi üzemek, intézmények a nehéz gazdasági helyzetben is különdíjak felajánlásával járultak hozzá, hogy a fellépők a nívódíjhoz emléket is hazavihettek. Ezek: Törökszentmiklós és Vidéke Áfész, Baromfifeldolgozó Vállalat, Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, Radar Kft, Tiszatáj MgTsz, szociális otthon, Városi Egészségvédelmi Tanács, Hungária Biztosító, OTP, Katolikus Egyház, Református Egyházközség, állami gazdaság, sütőipar, művelődési osztály, művelődési központ, a Törökszentmiklós és Vidéke Újság Alapítvány.

Ezúton is köszönjük a felajánlásokat.

Bálint Erika

Nyolcosztályos gimnázium Törökszentmiklóson?

Forr, pezseg az ország. Sok a seprő is ebben a pezsgésben, erjedésben. "Rosszkedvű forradalmunk" mindennapjaiban benne élve nagyon nehéz a tájékozódás, nehéz előre tudni, mi a valódi érték, mi marad elvetélt kísérlet. Keresi önmagát az iskola is az új viszonyok között. Nyilvánvalónak látszik tartalmi és szerkezeti megújulásának szükségessége. A folyamat - úgy tűnik - spontán módon már el is kezdődött. Egyre többet hallunk például a nyolcosztályos gimnáziumról.

Már hírt adtunk arról, hogy a Bercsényi Miklós Gimnázium tantestülete a tanévnyitó értekezleten úgy határozott, lépéseket tesz a nyolcosztályos gimnázium indítására a következő tanévtől. A javaslat, amelyet a tantestület egyhangúlag szavazott meg, **Lukács Ferenc** igazgatótól származik, ezért őt kerestük meg, hogy a témáról elbeszélgessünk.

- *Igazgató úr, mivel indokolja, hogy a nyolcosztályos gimnáziumra itt, Törökszentmiklóson szükség van? Manapság annyi nosztalgiával fordulunk a múlt felé. Biztos, hogy ami régi, az jobb is?*

- Való igaz, hogy én ahhoz a nemzedékhez tartozom, amely még tapasztalatból ismerhette a nyolcosztályos gimnáziumot, középiskolai tanulmányaimat magam is ebben a régi iskolatípusban kezdtem. De nem valamiféle nosztalgiahullám meglovagolásáról van szó, amikor felvetem ezt a témát. A jelenlegi négyosztályos rendszer az egységes és kötelező nyolcosztályos általános iskolára épül. Ez az általános iskola - számolva azzal, hogy sokan itt be is fejezik tanulmányaikat - lezárt, teljes ismeretrendszert igyekezett adni. A középiskolában aztán újrakezdtünk mindent, valamelyest mélyebben és részletesebben. Tehát nagyon sok volt az ismétlődés, az átfedés, az eredmény pedig az, hogy sem az általános iskola, sem a középiskola nem adott elég tudást, viszont sok időt és energiát elfecsérelt. Egy olyan iskola, amely egységes, lineárisan felépített tanterv szerint oktatja a 10-18 éves korosztályt, meggyőződésem, hogy sokkal eredményesebb lehet. Hogy mást ne mondjak, így sokkal több idő jut az olyannyira fontos idegen nyelvek tanulására is. Elképzelésünk szerint a nyolc év alatt három idegen nyelvet tanulnának a diákok: a latint, mint a nyelvi tanulmányokat és az általános műveltséget megalapozó nyelvet és két modern világnyelvet szabad választás alapján. Legalább egy nyelvből megkövetelnénk a középfokú állami nyelvvizsga letételét is, hiszen várható, hogy a felsőfokú tanulmányoknak ez egyik feltétele lesz.

- *Mégis, lehet-e elég érdeklődésre számítani itt, városunkban? Lesz-e igény egy ilyen általános műveltséget adó iskola iránt oly időben, amikor a gyors meggazdagodás a cél, és ehhez a magasabb műveltség ma még nélkülözhető feltételnek számít, és sokkal időszerűbb erény a vállalkozókedv, az üzleti érzék?*

- Bátor és ügyes vállalkozókra szükség van. Mégsem hinném, hogy az előrelátó ember - legyen az például akár egy ügyes vállalkozó - ne látná előre, hogy Magyarországon a most folyó változások következtében a tudás szükségképpen felértékelődik. A jövő embere egyre kevésbé nélkülözheti pl. a számítástechnikai ismereteket vagy az idegennyelv-tudást. Aki többet tud, aki szélesebb látókörrel rendelkezik, az könnyebben talál helyet az új gazdasági szerkezetben is, azt kevésbé fenyegeti a munkanélküliség veszélye. Ez spekulációnak is tűnhet, de bizonyítékok vannak rá más helyekről, ahol elindult már ez az új oktatási forma, hogy óriási az érdeklődés, és az igények messze fölülmúlják a lehetőségeket. Gyöngyösön például 170 jelentkező közül választottak ki harmincat, Csongrádon 70-ből huszonnyolcat, de máshol is hasonló az arány.

Beszélgetés Lukács Ferenc gimnáziumigazgatóval

- *Hogyan fogadják az általános iskolák ezt a kezdeményezést? Nem félnek-e attól, hogy legtehetségesebb tanítványaikat a gimnázium fogja elcsábítani?*

- Lehet, hogy lesz ilyen féltékenység, de ennek nem sok alapja van, hiszen iskolánként 3-4 tanulónál többet nem érint az átlépés. Elképzeléseink szerint a jelentkezőknek legalább a fele vidéki lesz. Őket el tudjuk helyezni a kollégiumban.

- *Nálunk hogyan állnak az előkészületek? Milyen lépéseket tett eddig az iskola?*

- Éppen, mivel ilyen érdeklődéssel számolunk, halasztathatatlannak tartjuk az új oktatási forma bevezetését már a következő tanévtől kezdve, mert ha ezt nem tesszük meg, azt kockáztatjuk, hogy lemaradunk. Ezért még a tanév elején ellátogattam helyettesemmel és a magyar munkaközösség vezetőjével Gyöngyösre tapasztalatszerzés céljából.

A Berze Nagy János Gimnázium igazgatónője, **Berecz Andrásné** rendkívül szívélyesen és készségesen fogadott bennünket, pedig nem mi voltunk az egyedüli érdeklődők. Bemutatta óra- és vizsgatervüket, beletekinthettünk az általuk kidolgozott tantervekbe is, és meggyőződtünk róla, hogy iszonyatos munka előzte meg az első osztály indítását.A minisztérium, illetve az OPI ugyanis nem rendelkezik a nyolcosztályos gimnáziumra érvényes tantervekkel, így azok kidolgozását a vállalkozó iskolákra hárította, csak az engedélyezés, jóváhagyás jogát tartva fenn magának. Minthogy egy ilyen óriási és bizonytalan kimenetelű vállalkozásra már nem lenne időnk, köszönettel elfogadtuk az igazgatónő szíves felajánlását, hogy a minisztériumhoz úgy jelentsük be kérésünket, mint a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium követőiskolája, és ilyen feltétellel ingyenesen átadják részünkre az általuk kidolgozott dokumentumokat, megelégedve az ebben rejlő erkölcsi sikerrel.

A minisztérium azonban egyelőre - az önkormányzati választások lezajlásáig - nem fogadott el újabb jelentkezéseket, ezért meg kellett várnunk a választások eredményét, remélve, hogy az új helyi önkormányzat támogatni fogja ügyünket, amely nemcsak a mienk, hanem a városé is.

- *Köszönöm a beszélgetést abban a reményben, hogy még visszatérhetünk a témára.*

Fehér Imre

Németújvári tűnődések avagy egy iskolai kirándulás tanulságai

Hol van Németújvár? Ha néhány héttel ezelőtt kérdezi valaki tőlem, zavarba jövök. Bizony, nem ismerjük eléggé a saját múltunkat sem, nemhogy a szomszédainkét! Itt élünk Közép-Európában, ebben a közös múltú, mégis határokkal szabdalt, sokat szenvedett földrajzi régióban, amelynek népei most nyerik vissza szabadságukat, függetlenségüket. De sok még közöttünk a gyanakvás, a meg nem értés, ami hátráltatja e régió népeinek szükségzserü közeledését egymáshoz. Nemzeti önismeretre és egymás jobb megismerésére alkalmat adhat akár egy iskolai kirándulás is.

Utazásunk fő célja ezúttal az Őrség volt, hazánknak ez a legnyugatibb, néprajzi értékekben gazdag tájegysége. De ha már ilyen közel vagyunk az osztrák határhoz, miért ne látogatnánk át a túloldalra? Tehetjük. Mindannyiunk zsebében ott lapul a kis kék könyvecske, a világútlevél. Kezdünk hozzászokni ahhoz, ami természetes, a határátlépés már nem is olyan izgalmas dolog.

Az útlevélvizsgálat gyors, de alapos. Tudjuk, hogy az osztrák jóléti állam igyekszik távol tartani magától az illegálisan bevándorló, kétes keleti elemeket. Védekezik. Szó, ami szó, van mit féltenie. Bár a kontraszt nem annyira éles, mintha rögtön Szolnok megyéből lépnénk át Burgenlandba, hiszen a Dunántúl falvai, kisvárosai kulturáltabb képet mutatnak, ám a különbség még így is érzékelhető. Az utcák tisztasága, a házak csinos homlokzata, erkélyükön a futómuskátli színes függönyeivel az ízlés és az igényesség megannyi apró jele mintegy külsőleg is jelzi, hogy itt a polgárosultság jóval magasabb szintre jutott, mint nálunk. Pedig ez csak 70 éve osztrák terület! A Lajtán túli, többségében németajkúak lakta földeket, azaz Burgenlandot a trianoni békeszerződés értelmében kapta meg Ausztria. Statisztikák szerint az ország lakosságának 0,16 százaléka magyar anyanyelvű, ami több tízezer ember. Túlnyomó részük itt, Burgenlandban él. Van-e ennek valami látható, érzékelhető jele? Nem tapasztalom. A helységnévtáblák mindenütt német nyelvűek, szintúgy az utcai feliratok, cégtáblák. Sehol egy leírt vagy elhangzó magyar szó. Ha mégis magyarul beszél valaki, arról azonnal kiderül, hogy turista, nem ide való. A magyarországi kiadású útikönyv pedig tudja minden település magyar nevét.

Güssing például magyarul Németújvár. A Révay Nagy Lexikona azt írja róla (1916-ban): "Csinos fekvésű kisközség Vas megye németújvári járásában 2184 német és magyar lakossal, járásbírósággal és adóhivatallal, takarékpénztárral, vasúti állomással." A jó öreg lexikon egyébként adatokban gazdagabb, mint az útikönyv. Megtudhatjuk belőle, hogy a híres váron kívül egyéb magyar vonatkozású emlékek is vannak itt: gróf Draskovics Pál kastélya, a ferencrendiek temploma a Batthyány család kriptájával, a Batthyány-féle kis kastély. A legfőbb látnivaló azért a 310 méter magas, meredek vulkáni kúpon emelkedő vár, amelyet története során soha nem foglalt el ellenség. A várban most országos kiállítás látható a lovagkor életformájáról, művészetéről. A szép, színes prospektusokhoz ingyen hozzájutunk, ám a belépő 30 schilling!

Sok a látogató, szinte egymás sarkát taposssák a csoportok. Csak német szót hallani. Szeretnénk magyar nyelvű tárlatvezetést kérni, de erre nincsenek berendezkedve a magyar múltú várban. A tájékozódást segítő feliratok is csak német nyelvűek. Pedig hát a lovagterem falát körben a Batthyány család őseinek arcképei díszítik. A képek alatt jól kibetűzhető a Kővágó-Őrsi előnév, ez volt a család eredeti neve. II. Lajostól kapták ajándékul a várat, amely előttük az Újlakyaké, még régebben pedig a Kőszegi oligarcha családé volt. Őket a történészek Németújváriaknak is nevezik, éppen erről a várról.

Történelmünk ezer szállal fűz össze bennünket osztrák szomszédainkkal, kapcsolataink ma is kitűnőek. De vajon nem azért-e, mert velük szemben nem merül fel a kulturális autonómia, az egyéni és kollektív nemzetiségi jogok követelménye, amelyet keleti és északi szomszédainkkal szemben oly fennen hangoztatunk? Mintha könnyebben belenyugodnánk a magyarság "fölfelé" történő asszimilációjába, amely polgári jóléttel és egy világnyelvhez tartozás előnyével jár együtt.

Hazafelé jövet útba ejtettük a jáki templomot. "Grüss Gott! - Isten hozott!" - köszönti két nyelven az érkezőket egy nagy, zöld betűs transzparens. Jólesik látni, hogy mi mutatjuk a példát. Talán közel az idő, mikor mégis csak szót fogunk érteni egymással mi, közép-európaiak?

F. I.

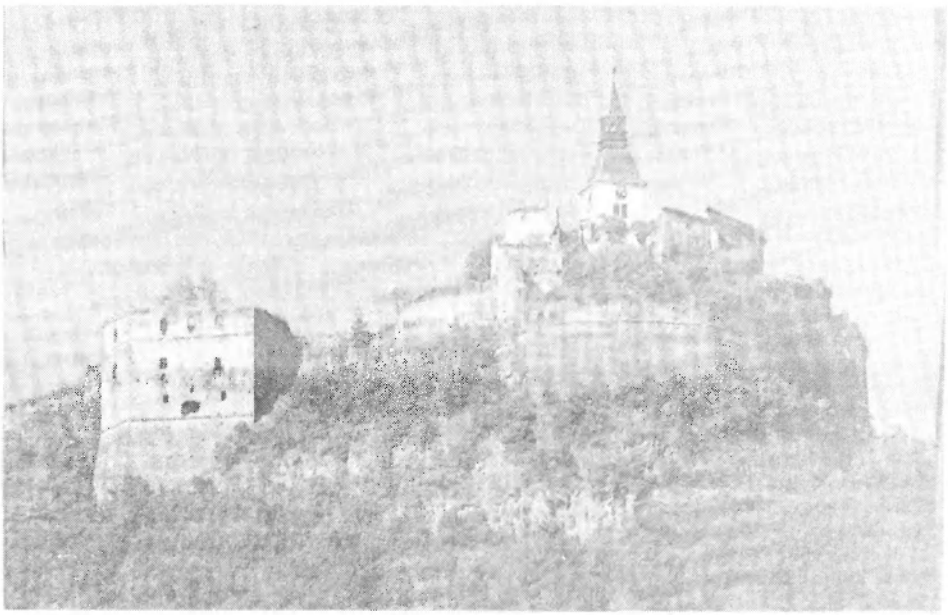

A vár látképe

„Itt mi otthon voltunk”

Tsz-iroda - vagy gazdakör?

Csendes novemberi vasárnap délután. Kinn párába burkolózott város, szemerkélő eső, sár mindenütt. A házakban már égnek a villanyok, pedig még csak négy óra. Kevesen járnak az utcán, a vasárnap bezárja az embereket a családba, a lakásba. Vagy a "mindentudó" tv elé ültet le az idő gyereket, időset és talán néhány órára aktív dolgozót is.A Béke Tsz Rákóczi úti irodaházában barátságos meleg fogad. A nagyteremben 5-6 kártyázgató bácsival beszélgetek el a régi szép időkről, a gazdakörről, a földről, az életről. Egy ideig csendben figyelem az ultipartit, a kártyalapok csattogását, az eleven tekinteteket, a játszmák utáni néhány szót: "Ez bejött", "ezt nem kellett volna kijátszani", az aprópénz csörgését.

Majd félrehúzódva, hogy a kártyázókat ne zavarjuk, Elekes Lajos bácsival váltok néhány szót a "kör" régi és jelenkori állapotáról.

- Mióta járnak ide beszélgetni, kártyázni?

- A kör fennállása óta. Látja ott azt az őszhajú embert, ő részt vett az építésében. Ez a kör mindig is a mienk volt, de volt idő, amikor nem járhattunk ide.

"Törökszentmiklóson az iskolán kívüli művelődés szervezett formái hamar kialakultak. 1841-ben alakult meg a Kaszinó... Tagjai elsősorban a birtokosok, nagybérlők, vagyonosabb kereskedők, iparosok, III. a hivatalnokok közül toborzódtak..." 1881-ben kis- és törpebirtokosok összefogásával jött létre a Földművelök Köre, valamint a Kaszinó-Egylet és a Polgári Kör. 1867 és 1951 között több különbözo egyesület és kör működött, s az 1925-ös jelentés szerint "a különböző köröknek van könyvtára..." Társas körökként az alábbiak állnak a felsorolásban: Úri Casino, Iparos Kör, Kereskedelmi Kör, I. Földművelői Kör, Vasutasok Köre, Felsötanyasi Kisgazdák Köre, Szakállasi Népkör, Építő Munkások Köre... szerepelnek a kimutatásban.

(Adatok Szolnok megye történetéből. Szolnok Megyei Levéltár, Szolnok 1989.)

Szó szót követ, és megtudom, mit keres egy gazdakör a tsz irodaházában. Ki tűr meg kit, illetve kié is ez az épület?

A század elején épült itt egy három helyiségből álló "kör" - a tagok közadakozásából, és jelentős társadalmi munkával. Az I. sz. Földművelő Kör fiókintézménye volt. A központi épületet ma az OTP használja. A Rákóczi útin kívül volt egy alvégesi kör is a Hunyadi mozi, jelenleg Gamesz épületében. A város minden részén megtalálhatók voltak a körök, így a II. Földművelő Kör a felvégen, a Kossuth Lajos úton, a Felsőtanyasi Kisgazdák Köre a Földvári úton a "Bableves"-nek becézett alvégesi zsellérkör.

Ezek a földdel rendelkező parasztság és a földmunkások körei voltak. Más osztályok és rétegek is rendelkeztek középületekkel a városban, pl. az Úri Kaszinó a Kossuth Lajos úton (mai szalagházak helyén); az Iparos Kör a Park étterem épületében és az építőknek is volt a Bocskai úton (ma November 7. út) épülete.

A városépítés során ezek nagy része lebontásra vagy átépítésre került. Érdemes lenne valamennyi elő- és utótörténetét megismerni, most azonban a Rákóczi úti gazdakör sorsát követjük nyomon létrehozásától napjainkig.

- Kezdjük az elején. A két világháború között az "átkos" ellenforradalmi időkben hogy működött ez a kör? Kik lehettek a tagjai?

- A nagygazdától a nincstelen gazdasági cselédig mindenki tagja lehetett. Az itteni körnek zöme kis- és középparaszt volt. Három pengő volt az éves tagdíj a felnőtteknek, egy pengő a fiataloknak. A fiatalokat 18 éves korukban vették fel tagnak, de szavazati joguk csak 24 éves kortól volt.

- Az így befolyt összegből képes volt magát fenntartani a kör?

- Volt még ezen kívül más forrás is - a felajánlások. Akadt olyan gazda, aki eladott 2 katasztrális hold földet, az ezért járó 400-500 pengőt befizette. Ez nagy pénz volt, mert akkor még volt a földnek ára. A Kossuth úti kör kocsmájának bevételéből is juttattak ide pénzt.

- Mit lehetett itt csinálni?

- Minden nap a tagság rendelkezésére állt. Volt egy gondnok, itt lakott a mellette lévő gondnoki lakásban (ez az épület is megvan még), és minden munkát elvégzett. Pl. takarított, felügyelt és könyvet is ő kölcsönzött, mert volt itt könyvtár is. Sok Jókai-könyvet elolvastam én innen, de szakkönyvekből is nagy volt a választék. Ünnepeken, alkalmakkor táncmulatságokat is rendeztek. Italt is árult a gondnok, de csak mértékkel. Tagjaik számára lakodalomra kiadták a helyiségeket.

- Változott-e itt valami 1945 után?

- Semmi. Itt mi otthon voltunk. Jártunk továbbra is ide. Szántottunk, vetettünk, végeztük a dolgunkat. Még a tsz-ek megalakulása sem jelentette azt, hogy elmaradoztak volna az emberek. Akkor volt csak miről beszélgetni!

- Nem szüntették meg a hatóságok a kört?

- Nem. Még a mai napig is a telekkönyvben ez az épület az I. Földművelő Kör fiókintézménye nevén szerepel.

- Hogy lett akkor belőle irodaház?

Beszélgetőpartnerem hirtelen megélénkül. Látszik, hogy keresi a szavakat, még ma is gondolkodóba ejti, hogy szűnt meg az, amit nem szüntettek meg.

- Az úgy volt - kezdi szép sorjában -, hogy a tsz elnöke - lévén parasztember - eljárt ide a körbe. Panaszkodott, hogy nem férnek el a Bethlen úti Brünl-ház egy helyiségében (ott volt az irodájuk). Mondtuk neki, van itt hely elég, jöjjenek ide. A három helyiségből kettőt átadunk nekik, addig míg a kinti irodaházuk nem épül meg. Ők még meg is toldották az eredeti

"Kis- és törpebirtokosok alapították felekezeti különbség nélkül. Alakuló közgyülését 1881. április 24-én tartotta. 1882-ben 145 tagja volt 1 Ft 50 kr tagdíj mellett. Akkori elnöke Kunze főjegyző, alelnöke id.Dorka Sándor, pénztárosa Solutka Lajos volt.

A további társadalmi kör későbbi időkből való. Pl. a Katolikus Klört 1896-ban alapították, a Kat. Népkört 1899-ben, a már megszűnt Mezőgazdasági Kört az 1900-as évek folyamán."

(Tóth Sándor: Vázlatok Törökszentmiklós múltjából. 1957. Szolnok)

épületet, így elfértünk. Eltünk itt békében egymás mellett. Mi továbbra is eljártunk ide, csak egyre kevesebben lettünk. A paraszt ment, amerre látott, tsz-be, iparba (főleg a gyerekei). Mi idősebbek maradtunk. A Rákóczi és az Alkotmány Tsz egyesült, még egy ideig rendelkezésünkre állt a helyiség. Később terhére lettünk a vezetőségnek és megszüntette az ide való járásunkat.

- Nem keresték az igazukat?

- Ugyan hova is mehettünk volna. Nem voltak már akkor gazdák - csak tsz-tagok, azoknak meg minek a gazdakör. Hanem 1988-ban felhívtuk a tsz vezetőinek figyelmét a tulajdonjog tisztázatlanságára. Kértük azt is, hogy ismét eljárhassunk ide. Meg is állapodtunk velük, azóta újra itt vagyunk - igaz, csak vasárnaponként. Az országgyűlési képviselőnk is foglalkozott az ügyünkkel.

- Lajos bácsi, mit várnak az új önkormányzattól gazdakör ügyben?

- A kisgazdák szép számmal vannak jelen a képviselő-testületben. Nekik talán fontos lesz, ha másnak nem is. Jó lenne már tudni, hogy kié is hát ez az épület. Én már sok mindent megértem a 83 esztendőm alatt, hátha még azt is megérem, hogy a "büdös" paraszt egyszer megbecsült polgára lesz városunknak.

Kovács Györgyné

Tejben-vajban (be)fürdünk

Mit hallani? Nem akarják átvenni a tejbegyűjtők a magántermelőktől a tejet. Nem kötnek szerződést. Ez azt jelenti, hogy bizonytalanná vált az értékesítés, bármikor közölheti a Tejipari Vállalat, hogy most már nem ad ki tejkönyvet a gazdának, vigye a tejet, ahová akarja. Hiába adnák olcsóbban, a magánvállalkozók inkább a drágább tsz-tejet veszik meg. Monopolhelyzete folytán egyébként is teljesen önkényesen minősíti, azaz állapítja meg az átvételi árat a tejbegyűjtő. Előny a tejtestvérnél! (Sógor, koma.) A takarmányárak emelkedtek, az energiaárak emelkedtek, a tej ára maradt.

Fogy az állatállomány

Az egyik gazda tavaly még 30 tehenet számlált istállójában, ma tízet. Amikor bevezették az újrakezdési kölcsönt, szerencsére jó áron túladott az állomány kétharmadán.

Akkor még 80-90 ezer forintot is kasszírozott darabjáért. Ma 40-50 ezer forint egy-egy, s mivel megszűnt az újrakezdési kölcsön, vevő sincs. A húsipar meg jó, ha 30 ezret ad a vágáskor.

A bikatartás ugyanígy áll. A 250 kilogrammosért adnak 25 ezer forintot, ekkor a legjobb elpasszolni. Utána bérhizlalásban lehet tovább tartani. A helyi átvétel megszűnt, most egy nyírségi felvásárlónak tudják eladni, de 5-6 mázsás súlynál már csak 70-80 forintot adnak kilójáért. A minősítés sokat számít, s itt is önkényes. Takarmány nem sok van, ezért drága. Fogy az állomány.

A Tejipari Tröszt a hírek szerint megszűnik. Jelenleg még monopolhelyzetben van. A tejet kétszer szállítják fölöslegesen, amitől ilyen drága lesz. A törökszentmiklósiak például a boltban olyan tejet vesznek meg, melyet bevittek Szolnokra pasztőrözni, majd visszahoztak eladni. A tejtermékeknél ez a legkisebb szállítási távolság. A sajtnál, tejpornál Kisújszállás oda-vissza, a tejfölnél Karcag oda-vissza stb. Lehet dunántúli terméket is venni az itteni boltokban, ugyanannyiért, mint pl. Körmenden.

Megkérdeztük a törökszentmiklósi tejbegyűjtő vezetőjét, **Szendrei Mártont**, mi a helyzet városunkban? Tájékoztatása szerint Törökszentmiklóson jelenleg kb. napi 45.000 liter tejet gyűjtenek be. Ebben benne van a közvetlen környék is. Kb. négyezer liter származik a magángazdáktól. Jelenleg 140 kistermelőtől vásárolják a tejet. Ez a szám emelkedett az utóbbi időben (123-ról). Nincs probléma a tejátvétellel, minden felajánlott tejet átvesznek.

A 45.000 literből most 20.000 litert visznek naponta Budapestre, 9.000 litert Kunszentmártonba Mezőtúron keresztül, a többit Szolnokra. A múlt hónapban napi 20.000 litert Pécsre (!) vittek. Így ősszel csökken ugyan a tejtermelés, de ez a normális éves természetes ciklusnak megfelelő.

Ügyesek lettek a tejesek!? Nem. Sajnos. Sokasodó "ügyeink" között megjelent a tej ügy. A drasztikus tejáremelés óta visszaesett a tej- és a tejtermék-fogyasztás.

A jövő bizonytalan

A tejbegyűjtőben hűtik a tejet 4 Celsius-fokra. Jelenleg két hónapja tart a hűtőkapacitás rekonstrukciója. Sajnos nem vezették be a gázt '76-ban, amikor a jelenlegi hűtőrendszer készült, pedig itt van a vezeték a 4-es út másik oldalán. Akkor még olcsó volt az olaj. Most jó lenne a gáz, de sokba lenne az út alatti, nagy fogyasztáshoz szükséges átvezetés. Lehetne itt pasztőrözni is, de ehhez is gáz, azaz beruházás szükséges.

A magángazdáktól jelenleg még 40 fillérért szállítják be a tejet literenként, de ezt a jövő hónapban 1 forintra emelik a benzinár-emelkedésre hivatkozva.

A tejért a zsírtartalomtól függően fizetnek, 2,8 és 4,5 százalék között, 0,15 százalékonként változó árat. A minősítésnél a zsírtartalmon kívül vizsgálják a víztartalmat, idegenanyag-tartalmat (ma már nemcsak a kosz, homok, de az antibiotikum is vizsgált idegen anyag) és a csíraszámot. A mintákat tíz naponként küldik Debrecenbe vizsgálatra. A 2,8 százalékos tejért 12,80-at adnak, 4,0 százaléknál már 14,00 forintot literenként. Ebből jön le a maszekoknál a beszállítási költség. Itt tartunk ma. A jövő? Bizonytalan. A kormány a termelők támogatására tejjegy bevezetését tervezi. Az olcsóbb jegyes tej növelné a fogyasztást.

Valamikor pedig...

Az igazi tartalékokat viszont én a privatizációban látom. Persze a helyi kisüzemek a elterjesztéséhez beruházás kell. De vállalkozók vannak. Engedni és támogatni kell őket.

Ugyanez a gond a húsellátásban, a kenyérellátásban Törökszentmiklóson. Itt termesztik a megyében a legtöbb gabonát, tenyésztik a legtöbb sertést. De tőkehúst, töltelékárut Szolnokról hoznak az üzletekbe, miután bevitték innen levágni oda a malacokat. Sőt kenyeret is hónapok óta, a sütőüzem rekonstrukciója miatt, vidékről kap minden bolt, természetesen a péksüteménnyel együtt. Valamikor pedig híres malomváros volt Törökszentmiklós, sok pék dolgozott itt. Ma maszek pék nincs! De erről majd legközelebb.

Török András

Mindenki karácsonya

"A szeretet nem szűnik meg soha"

(Pál apostol)

A Törökszentmiklós és Vidéke Újság Alapítvány csatlakozik és anyagi támogatásával is hozzájárul a városi művelődési központ kezdeményezéséhez, hogy ünnepelje együtt városunk lakossága a szeretet ünnepét, a karácsonyt.

Fogjunk össze, hogy segíthessünk, szeretetet adhassunk a lakosság legrászorultabb rétegének - idős magányosoknak, nyugdíjasoknak, mozgássérülteknek, nagycsaládosoknak, hátrányos helyzetben élőknek, szegényeknek, gyerekeknek.

A mindenki karácsonya keretében 1990. december 23-án 9.30 órakor állítsunk városi karácsonyfát a városközpontban, - a Lenin-szobor helyén! Kérjük olvasóinkat, karolják fel elképzelésünket.

A mindenki karácsonya részletes programját és szponzorait a decemberben megjelenő számban közöljük.

Várjuk felajánlásaikat a városi művelődési központba.

Szóváltás

A TÖRÖKSZENTMIKLÓS ÉS VIDÉKE VITAFÓRUMA

Előző számunkban a volt tanácsi vállalatok jövőjéről közöltünk vitaindító cikket. Ezúttal a témát továbbgondoló írásnak adunk helyet.

Kft. minden mennyiségben

Vélemény a település-üzemeltetés jövőjéről

Városunkban és a környező településeken is a település-üzemeltetéshez részben vagy egészében kapcsolódó, közszolgáltatást végző szervezetek jelenlegi és jövőbeni sorsának alakulásában a nemzetgazdaság egészére meghatározott gazdasági és társadalompolitikai célkitűzésekből, irányzatokból kell kiindulni, nem tévesztve szem elől, hogy ezen szervezetek legfontosabb feladata a kommunális és közüzemi szolgáltatás. Ugyanakkor a település lakói részére ezeknek a szolgáltatásoknak kiegyensúlyozottnak, elfogadható színvonalúnak és megfizethetőnek kell lenniük. Életképes-e az ilyen jellegű szolgáltatások jelenlegi szervezeti háttere?

Városi vagyonkezelőség

Erre a kérdésre szeretnék válaszolni cikkemben - eddigi ismereteim alapján - vizsgálva, egyrészt a tanácsi alapítású költségvetési üzem 1990. december 31-ig történő szervezet-átalakítási igényét, másrészt a kommunális, közszolgáltató vállalat - a VGV - racionálisabb gazdálkodási lehetőségét.

Az eddigiek alapján úgy vélem, hogy az önkormányzati testületnek a tulajdonosi funkció gyakorlására rövid időn belül létre kell hozni a városi vagyonkezelőséget, aminek feladatává az önkormányzati vagyon hasznosítását, illetve a vele való gazdálkodást kell tenni.

Ennek a szervezetnek kell majd versenyeztetni annak érdekében, hogy kiderüljön, a városunk vagy tágabb térségének üzemeltetéséhez szükséges tevékenységet melyik szervezeti egység vagy vállalkozó képes a leghatékonyabban ellátni.

Választ kell keresni arra a kérdésre is, hogy: a közszolgáltatás mint nonprofit tevékenység alkalmas-e, és milyen mértékben a privatizációra; mennyiben és milyen körülmények között tekinthető piaci tevékenységnek; képese ezen tevékenység - a jelenlegi piaci háttér fizetőképessége mellett - az újraelőállításához szükséges költséget megtermelni.

Jelenleg a költségvetési üzem tevékenységében nem a település-üzemeltetés, hanem az építőipari jelleg dominál, s mivel várhatóan erőteljesen csökken az ez irányú önkormányzati megbízás, az új piacok irányába történő tevékenységbővítés nem egy esetben veszteséges lesz, mivel a nem önkormányzati megrendelésre végzett munkák termelésiadó kötelezettsége rontja az eredményességet. Csökkenni fog a jövedelmezőség, mert a rezsitételek rohamos emelkedését, az adók kedvezőtlen hatását, a társadalombiztosítási járulék növekedését egyre kevésbé tudnák ellensúlyozni az infláció rohamos növekedésével lépést nem tartó díjtételek.

A hatékonyság stagnálna vagy csökkenne, a rendelkezésre álló erőforrásokat összességében egyre kevésbé tudnák hatékonyan működtetni.

A városgazdálkodási vállalat mint kommunális közszolgáltató profiljának megfelelően településüzemeltetést lát el. Az árbevétel naagyobb része a közszolgáltatói alaptevékenységből, illetve az ezt kiegészítő úgynevezett alaptevékenységen kívüli bevételből származik.

A jövedelmezőség a költségvetési üzemnél leírt indokok miatt itt is stagnálni fog jövőre.

Más formában

A kialakult helyzet vizsgálata után megállapítható, hogy a cél nem lehet egyik gazdálkodó szervezetnél sem a jelenlegi formában való működtetés fenntartása. Az önkormányzati törvény, bevételorientáltsága miatt *a jövőbeni elvárásoknak csak a két gazdálkodó szervezet decentralizálásával és privatizálásával lehet megfelelni.* Lehetőleg tiszta tevékenységi profilú, vegyes tulajdonú kft-ket kell alapítani, kb 8-10-et (a tevékenységeket nem részletezem), így biztosítva az önkormányzati vagyontárgyak hatékony üzemeltetését.

Ha a javaslatom szerint a két gazdálkodó szerrvezetből alakult vegyes tulajdonú kft-k kapnák megbízásos alapon az önkormányzati tulajdon üzemeltetését, akkor kiküszöbölhető lenne a más magánvállalkozókkal kapcsolatos aggály a szakszerűség hiánya miatt. A kft-k számára pedig a kötelező szolgáltatás előírt színvonalú biztosítását jogi garanciákkal szerződésben kell rögzíteni.

Tulajdoni funkció

A VESZ által eddig végzett feladatok egy részét - amely nem adható vállalkozásba - önkormányzati intézményként kellene a jövőben ellátni.

Tevékenységéből - ha akadna rá vállalkozó - privatizálhatónak látszik a köztisztasági szolgáltatás, a zöldterület-fenntartás, a piacüzemeltetés és a hatósági vágóhíd működtetése.

A vállalkozási funkciót gyakorló és az önkormányzati vagyont üzemeltető kft-k gazdálkodását a városnak az a vagyonkezelősége fogná össze, amely a tulajdonosi funkciót látja el.

A felvetett témához abban a reményben fejtettem ki véleményemet, hogy lesz, aki hozzászól és esetleg vitatja is a leírtakat.

Sarkadi Ferenc

TAKARMÁNYSZALMA-VÁSÁR

A Törökszentmiklósi Állami Gazdaság szenttamási kerülete eladásra felkínál jó minőségű, ömlesztettt borsószalmát 60 Ft/q egységáron.

Érdeklődni lehet Szenttamáson a kerületvezetőnél.

OLVASÓINK ÍRJÁK

Károsult kezesek

Lapjuk októberi számában a "kezességgel" kapcsolatosan megjelent írásukra szeretnénk néhányan reagálni, amennyiben lapjukban erre is módot adnak. Nagyon sok előre láthatatlan problémát, idegességet - anyagi csődöt is beszerezhet magának az, aki körültekintés nélkül, a feltétlen bizalom jegyében csak úgy aláír több százezer forintos kölcsönöket.

Így jártunk mi is. Talán a mi példánkon okulhatnak mások - bár ez a mi esetünkben igen gyenge vigasz.

Tisztelettel a károsultak nevében:
Liptai Gyula
Törökszentmiklós, Felszabadulás u. 30/b.

Levél egy kisfiúnak!

Öcsikém, a kalapos nénitől elloptál 2 sapkát. Kérlek szépen, vidd vissza neki, mert ez a néni olyan idős, hogy két nyugdíjat érdemelne, de ma is maga keresi betévőjét.

Kérj tőle bocsánatot, és ha az egyik nagyon tetszik neked, kérdezd meg, mibe kerül, kérd el tőle, és én elmegyek és kifizetem részedre.

Üdvözöl Téged az öreg Lajos doktor bácsi, a rendelőintézetből!

A bizalomról és az engedetlenségről!

A taxisdemonstráció után a tévébeszédben Antall József azt nyilatkozta, hogy a háromnapos "demonstráció" utáni megegyezésnek nincsenek győztesei és vesztesei. Nem győzött le senki senkit. Aki azt hiszi, hogy győzött, iszonyúan téved.

Én csak ültem és néztem (bámultam) a képernyőt azzal a megdöbbenéssel, hogy az ország kormányának felelős vezetője még mindig nem látja vagy nem akarja látni, hogy az a nép, amely nem tört meg a történelem során a török-, a Habsburg-elnyomás és a kommunista diktatúrától sem, majd eltűri azt egy általa választott, előlegzett bizalommal felruházott kormánytól a demokrácia nevében. És megijedtem ettől a kijelentéstől, mert igenis szeretnénk, ha lenne győztese ennek a háromnapos demonstrációnak és megegyezésnek. Mégpedig azt szeretnénk hinni, hogy a kormány, a társadalom a magyar nép győzelemnek tekinthetné abban a reményben, hogy hozzásegítettük a kormányt ahhoz, hogy az óhajtott demokráciához vezető útról ne tévedjen le.

Természetesen ha csak porhintésnek szánta Antall úr azt a kijelentést, hogy feladatát ő és kormánya szolgálatnak tekinti, akkor ez a nép nem ragaszkodik a kormányhoz. Az elmúlt hónapokban gyakran hangzott el az a szemrehányás, hogy ez a nép apolitikus, bizalmatlan a rendszerváltozást (-váltást) hirdető kormánnyal és parlamenttel szemben. Ebben az állításban benne rejlik az a tény, hogy éppen ellenkezőleg, az állító bizalmatlan a néppel szemben, mert ő beszél állandóan bizalmatlanságról. Ugyanis a szavazásra jogosult állampolgárok zöme olyan személyekre szavazott, akiket valójában nem is ismert.

Ellenben a megválasztott képviselők ismerhették ezt a népet, hiszen ők is ebből a népből valók. Ezen túlmenően zömmel képzett értelmiségiek, és ráadásul néhányuk diplomával rendelkezik. És a polgárok jelentős része ismételten a bizalmát fejezte ki azzal is, hogy fegyelmezetten, higgadtan várta ki a tárgyalás végkifejletét - amelyet a kormány képviselői megpróbáltak a végsőkig elnyújtani és a saját elképzelésüket kikényszeríteni, még oly módon is, hogy a kormánypárt ellentüntetést szervezett - a tüntetési szándékát természetesen nem jelentette be 72 órával előbb -, és a megegyezést tudomásul véve feloszlatta a "demonstrációt".

Egy állampolgár, aki mellesleg "taxis"

SZÜLETÉSNAP - SOK GYERTYÁVAL

A közelmúltban még csak a tétován, félénken kimondott szó minősítette, az idén már pirosbetűs ünnepünk volt október 23-a. Egyre több szemtanú nyilatkozik, egyre több adat kerül róla napvilágra.

Lehet-e még újat mondani '56-ról? Igen. Nemcsak lehet, kell is! Sokan vannak még élő, emlékező felnőttek, akiknek kötelességük átadni élményeiket, valós ismereteiket a három évtizedes hallgatás után. Első meglepetésünkből felocsúdva, a híreket habzsolva éltük meg ama diadalmas napokat. Igazi Nagy Október volt! Nyomasztó tehertől kezdtünk szabadulni, mely addig malomkő súllyal nehezedett ránk. Éjjel-nappal a rádió híreit lestük. Egymás kezéből téptük ki az akkori Irodalmi Újság legfrissebb példányát, benne Kónya Lajos legújabb költeményével, "A MAGYAROKHOZ" címmel:

"Verje meg az Isten, veretlen ne hagyja,
lobogó hitünket ki lábbal tiporta,
s az idegen fegyvert ölésünkre hozta!"

E "szentségtörő" sorokhoz nevét adni a költőnek akkor majdnem annyi volt, mint a saját halálos ítéletét aláírni. Szinte hihetetlen volt ez az egész! A szabadság leírhatatlan érzése lett úrrá rajtunk.

Október-november! Diadalmasan és fájdalmasan összetartozó két hónap! November 4-én - a háború után 12 évvel - újra felverte pestkörnyéki kis falunk csendjét a főváros ágyúinak tompa döreje. Az éj sűrű sötétjét félelmetes torkolattüzek világították be. A tovatűnő reményt felváltotta a rettegés, a rokonokért, barátokért és ismeretlenekért való aggódás. Mi lesz, ha jön a megtorlás? A megkönnyebbülés könnycseppjei gördültek végig arcunkon egy-egy kuszán megírt levelezőlap érkezésekor, amelyen X vagy Y tudatta velünk, szerencsésen túljutott a határon, és úton van egy másik ország felé, mert hazájából menekülni kényszerült. És hányat nyelt el közülük az új világ, akik már régóta nem küldenek magukról semmi életjelet! Visszavárhatjuk-e még őket? Vagy gyászoljuk meg többi halottainkkal együtt?

Fájó kérdések ezek, különösen ilyenkor, halottak napja táján. A múlt hetekben emléktáblát avattak az Orvostudományi Egyetemen a forradalom hőseinek. Többen hazajöttek erre külföldről is, az egykori harcostársak. A fiatalság viszont igen kis számban képviseltette magát, akárcsak a 23-i ünnepségeken, Budapesten. Vajon mi okozza érdektelenségüket? (És egész közéletünkét?!) Talán összekuszálódtak az új ismeretek a régiekkel? Vagy csak saját, jelen idejű problémáik miatt tudnak összeverődni? Nagyon sok "Történelmi lecke" szükséges még, és nemcsak fiúknak! Tisztelet az élő forradalmároknak, kegyelet a holtaknak! Novemberben kigyulladnak az emlékezés gyertyái a sírokon, emlékhelyeken.

A sok-sok apró, imbolygó fény figyelmeztessen fiatalt és időset történelmünk e dicsőséges állomására! Nyerjenek új értelmet a régen elkoptatott szavak:

"Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek."

(Ady E.: A Tűz csiholója)

Hajnal Józsefné

AZ ORSZÁGOS TAKARÉKPÉNZTÁR SZOLNOK MEGYEI IGAZGATÓSÁGA AZ ALÁBBI SZOLGÁLTATÁSAIT AJÁNLJA KISVÁLLALKOZÓK ÉS GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK RÉSZÉRE:

- SZÁMLAVEZETÉS,
- BETÉTGYŰJTÉS,
- HITELEZÉS,
- BANKI TANÁCSADÁS,
- EGYÉB PÉNZÜGYI MŰVELETEK LEBONYOLÍTÁSA.

A szolgáltatások vidéki hálózati egységeinknél is igénybe vehetők.

Válassza a Szolnok Megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat szeletelt, csomagolt termékeit!

HÚSIPAR
SZOLNOK

Korszerű,	
	esztétikus,
könnyen kezelhető,	
	jól tárolható.

Ezt kínálja!

Biztos siker!

Bűnügyi krónika

Visszaélés lőszerrel bűntett elkövetésének alapos gyanúja miatt büntető eljárást folytat a Törökszentmiklósi Rendőrkapitányság Barta Sándor törökszentmiklósi lakos ellen, aki lakásán nagyobb mennyiségű lőszert tárolt, és az udvaron lévő fészerben akarta egy részét szétszedni. A lőszer felrobbant, és a bal kezén súlyos sérülést okozott. Fegyver- és lőszertartási engedélye nem volt. A lőszerek egy részét rokonától kapta, aki ellen szintén eljárás indult. Barta italos állapotban volt tette elkövetésekor, sérülését 7,62-es géppuska-lőszer okozta.

^

Ismeretlen tetteseket keres a rendőrség, akik alaposan gyanúsíthatók, hogy szeptember 30-án virradóra betörtek a tiszaföi római katolikus templomba és onnan eltulajdonítottak 3 db ezüst kelyhet, ezek egyikén ezüst koszorús dísz található mind a kupa-, mind a talprészen. Elvittek továbbá 4 réz gyertyatartót. A keletkezett kár értéke 49.000 forint. Az ismeretlen tettesek a sekrestye ajtajának kifeszítésével hatoltak be a templomba.

^

Rablás bűntettének gyanúja miatt őrizetbevétel mellett, büntető eljárás folyik Blága János törökszentmiklósi lakos ellen, aki október 25-én, az esti órákban P. István helyi lakost annak lakásán tettleg bántalmazta, majd 6.000 forint készpénzt vett el tőle.

*

Az elmúlt időszakban két bűnöző csoportot leplezett le a rendőrség bűnügyi osztálya. Közel 80 rendbeli bűncselekményt követtek el a város területén.

Tömegsporttá fejlődött

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI TEKETÖRTÉNET

A teke "kortalan" sport lévén igen népszerűvé vált városunkban. Köszönhető mindez Futó Ferencnek, aki elfogadta a városi sportfelügyelőség megbízatását, hogy e szép sportágat népszerűsítve városi bajnokságot indítsanak amatörök részére. E versenysorozaton részt vesznek a város üzemei, közületei, a környező vidékiek (Tiszapüspöki, Kengyel, Fegyvernek, Örményes stb.), mindazon közösségek, ahol kedvelik e sportágat, akik az őszi-téli és kora tavaszi holtidényt sporttal szeretnék színesebbé tenni. Az 1988-89. évi első városi amatőr bajnokságon 12 csapat szerepelt 106 résztvevővel. A csapatbajnokságot az Áfész-Mezőgép Zalka nyerte.

Az 1989-90-es bajnokságon már 20 férfi, 4 női csapat szerepelt 218 résztvevővel. Bevezettük az A-B-C és női kategóriákat őszi-tavaszi fordulókkal körmérkőzéses rendszerben. Ekkor az egyéni bajnokságot Gecse Mihály, a csapatbajnokságot az Áfész-Mezőgép Zalka nyerte.

Az 1990-91. évi bajnokság 36 férfi, 5 női csapattal indult be 410 résztvevővel (368 férfi, 42 női versenyző) A-B-C kategóriás kieséses rendszerben.

A hihetetlenül magas csapatlétszám kitűnő szervezői munkának, a csapatok és a rendezők közötti bizalomnak, a sportág iránti szeretetnek "tudható be". **- Pásztor -**

OLCSÓBBAN A TEJMINTABOLTBAN

KERESSE FEL
a szolnoki piaccsarnokban található tejmintaboltunkat, ahol minden héten
olcsóbban vásárolhat
egyes tejféleségeket és tejtermékeket.

Szolnoki Tejipari Vállalat Szolnoki Tejüzeme

Jogi tanácsadó

Elővásárlási jog

A gyakorlati élet során több esetben előfordul, hogy valaki a tulajdonában lévő ingatlant értékesíteni kívánja, de valakit ezen ingatlan vonatkozásában elővásárlási jog illet meg. Mit is jelent ez?

Az elővásárlási jog azt jelenti, ha a dolgot a tulajdonos értékesíteni akarja, de arra valakit elővásárlási jog illet meg, a jogszabály, vagy szerződés alapján a tulajdonos a kapott ajánlatot még a szerződés megkötése előtt köteles az elővásárlásra jogosulttal közölni. Az elővásárlási jog jogosultja, ha ezt az ajánlatot elfogadja, létrejön az adás-vételi szerződés.

Lényeges követelmény, hogy az eladó a kapott ajánlatot annak feltételeit részletesen közölje az elővásárlási jog jogosultjával, hozza olyan helyzetbe, hogy az dönteni tudjon.

Ha az elővásárlási jog jogosultja nem kívánja az elővásárlási jogát gyakorolni, vagy a tett ajánlatra meghatározott időn belül nem válaszol, az eladó a szerződést harmadik személlyel azonos, vagy az eladóra nézve előnyösebb feltételek mellett megkötheti. Ha azonban az elővételre jogosulttal közölt feltételeknél hátrányosabb feltételek mellett kívánná a szerződést megkötni, ezt ismét közölni kell az elővásárlásra jogosulttal és az ebben az esetben ismét gyakorolhatja elővásárlási jogát. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a harmadik személlyel a szerződés nem jön létre és a dolgot egy negyedik személynek kívánja értékesíteni.

Az elővásárlási jog létrejöhet szerződésben vállalt kötelezettség alapján vagy fennáll jogszabály erejénél fogva. Jogszabályi rendelkezés alapján van elővásárlási joga a közös tulajdonú ingatlanoknál a tulajdonostársaknak, azaz, ha bármelyik tulajdonos a tulajdoni részarányát értékesíteni akarja, azt előzőleg fel kell ajánlani a másik tulajdonostársnak.

Ugyanígy elővásárlási joga van jogszabály erejénél fogva annak a mezőgazdasági nagyüzemnek, amelynek területén a tanya és a föld fekszik, ha a tanyát, illetve a földet magánszemélyek egymás között kívánják értékesíteni.

Dr. Slezák Sándor
jogtanácsos

Városi Művelődési Központ decemberi programajánlata

December 1-jén népzenei együttesek megyei minősítő találkozója

December 6-án véradás.

Közben a nyugdíjasok III. Ki mit tud?-jának

megyei döntőjéről készült videofelvétel

vetítése a Pódium teremben

December 8-án 17.00 Vlagyimir Paszternak hipnotikus showműsora

December 9-én 14.00 Családi vasárnap és népművészeti vásár

December 21-én városi karácsonyfa-állítás, utána gyermekműsor a Művelődési Központban

December 8-án 17.00-21.00 tini táncklub

22-én 17.00-21.00 tini karácsony

29-én 17.00-21.00 tini előszilveszter

KORSZAKHATÁR KENGYELEN

Megtartotta alakuló ülését a képviselők testülete

Kengyel közte volt a megye 64 tízezer alatti lakosú településéből azon négynek, ahol a szavazók alacsony száma miatt csak a második fordulóban választották meg a polgármestert, illetve a képviselőket. Érdekességként említjük meg, hogy az első forduló is a mostani végeredményt hozta volna. (A szavazatok száma és aránya változott csak.)

Ilyen előzmények után került sor 1990. október 25-én az alakuló ülés megnyitására, melyet a korelnök, **Molnár István,** a helyi általános iskola tanára tett meg. Ünnepi hangvételű beszédében párhuzamot vont az 1956-os, illetve a jelenkori események korszakalkotó jelentősége között. A továbbiakban sor került a képviselők megbízóleveleinek átadására.

A képviselők úgy határoztak, hogy a polgármesteri teendőket főállásban kell ellátni, s a polgármester havi fizetését 35.000 Ft-ban állapították meg. Ezt követte a polgármester eskütétele. Ettől kezdődően az immár beiktatott polgármester, **Czédly Gyula** előterjesztésében megalakították az ügyrendi bizottságot, s titkos szavazással megválasztották a megyei küldötteket.

A megyei közgyűlés tagjának **Auner Tamást,** a helyi Dózsa Mg.Tsz szakemberét ajánlották. Majd döntöttek a jegyzői állás betöltésének pályázati kiírásáról, illetve a szervezeti és működési szabályzat kidolgozásáról. Az ünnepi ülés díszvendége volt a község országgyűlési képviselője, **dr. Szabó Lajos.** Jelen voltak a helyi intézmények vezetői, a pártok képviselői. Bár az ülés nyilvános volt, a lakosság kis számban képviseltette magát. (Ehhez talán hozzájárult az időpont is: csütörtök 14 óra.)

Az ülés után a polgármester és a képviselők még hosszasan beszélgettek az előttük álló feladatokról.

Németh Lajos

VIRÁGKIÁLLÍTÁS

A Kengyeli Községi Könyvtárban november 13-14-én rendezett virágkiállítást és -vásárt nagy számú érdeklődő tekintette meg. A növénykedvelők körében propagálták az intézmény dísznövény-termelési szakkönyvelt.

Felhívás!

Értesítjük vezetékesgáz-fogyasztóinkat, hogy a Tigáz törökszentmiklósi körzetszerelősége T örökszentmiklós, Táncsics M. u. 22/A sz. alá költözött 1990. november 1-jétől. Telefon: 250

Kérjük, a hibajelentést ezen az új helyen tegyék meg.

Tigáz Karcagi Kirendeltsége

OLVASSA RENDSZERESEN, RENDELJE MEG LAPUNKAT

Megrendelőlap

Megrendelem a *Törökszentmiklós és Vidéke* című havilapot

. . . . . példányban.

Kérem, kézbesítsék az alábbi címre:

Név: . . . . . .

Pontos cím: . . . . . .

. . . . . .

A megrendelőlapot küldje el a szerkesztőség címére:

5200 TÖRÖKSZENTMIKLÓS, POSTAFIÓK 100.

Törökszentmiklós és Vidéke Független Közéleti Lap
Szerkesztőség: Törökszentmiklós, Kossuth L. út 135., Pf.; 100. Telefon: 13
Szerkesztőség vezetője: **Szőke György**
Tervezőszerkesztő: Bódi Béla

Kiadó: Törökszentmiklós és Vidéke Újság Alapítvány
Kiadásért felelős: Fejes Ferenc
Készült: Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár nyomdájában
ISSN 0866-1839